

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильесим
пътхапам
кыншельжанагыу кынджыны

№ 38 (22247)

2021-рэ ильес

ШЭМБЭТ

ГЪЭТХАПЭМ и 6

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
Къыхэттыутыгъехэр ыкчи
нэмькі къебархэр
тисайт ижүүгъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээст

Гъэтхапэм и 8-р — бзыльфыгъехэм я Дунэе маф

Тибзыльфыгъэ лъапIэхэр!

Гъэтхэ мэфэкі шлагъом — бзыльфыгъехэм я Дунэе мафэ фэши тышууфэгушо!

Ныхэр, шыхъэгъусэхэр, пхъухэр, шыпхъухэр, щылэныгъэмрэ дэхагъэмрэ ятамыгъэу, къэгъэкъон пытэу сыйдигъу шууцтыгъ, непи шуущыт.

Дунаир нахь дахэ зерашырэм, унэгъо хабзэхэр зэрагъэптиэрэм, къелэцыкъухэр цыфыгъэ шэлхъэ лъагэхэм зэррафтуурэм, республикэмрэ хэгъэгумрэ яхэхъоныгъе ялахъыша зэрэхшылхъэрэм афэштибзыльфыгъэ лъапIэхэм лъашуу тиизрафэрээр къэтэло.

Тиджыре лъэхбан обществэм ишылэныгъэ илъэнүкю горэ бзыльфыгъехэр щымылажъехуу кызышшогъашыгъуай. Политикэм, общественна щылакъеми ахэр чанэу ахэлажъэх, бизнесим пылых, научн теклоногъэхэр ашых, тихэгъэгу испортивнэ гъэхъягъехэм ахагъахьо, промышленностым, мэкъум-мэцым, хэбзэ къулукъухэм, гъесэнэгъэмкэ, псауныгъэм икъеухумэнкэ, культурэмкэ учреждениехэм иэнэтээ зэфэшхъяфхэр айгъэу халэлэу ахэлажъэх. Ащ даклоу бзыльфыгъехэр игъо ефэх нахыжъхэм анаэ атырагъетынэу, сабийхэр апчунэу, унэгъо къоцым зэгурлыоныгъэр къышаухумэнэу.

Унагъоми тошнами уахътэрэ къарьурэ къазэрафэжкугъотышурэр, анах пшъэриль къинхами язэшшохын пшъэдэкъижь хэлъэу шүкъызэрекуалэрэр тэ, хульфыгъехэм, тэгъешшагь.

Псауныгъэ пытэ, насып, щылакъем-псээкулэдэйу яэнэу, гъэтхэ мэфэкі гухахъом ашимиуханэу, яунагъохэм ренэу гушуагьо арылтынэу, ягупсэхэмрэ къалэблэгъэ цыфхэмрэ ягуфэбэнэгъэ щымыкэнхэу, къэгъагъэхэр къалагъохынэу тыгу къыддеу бзыльфыгъехэм тафэльдо!

Тибзыльфыгъэ лъапIэхэр, мэфэкымкэ тышууфэгушо! Шлоу щылэр зэкэ къыжкуудэхъунэу шууфэтэло!

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу, Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарэу Къумпийл Мурат

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Къэралыгъо къулукъум фэшьыпкъ

Бэгъ Фатимэ Сахьидэ ыпхъур Урысые Федерациием хэгъэгу къоцл тофхэмкэ и Министерствэ кошын тофхэмкэ иотдел икъутамэу Адыгэ Республикаем щылэм ипащэу 2016-рэ ильесым щегъэжъагъэу тоф ешлэ, полицием иподполковник.

Урысые Федерациием зэрицыфхэр къэзыушыхъатырэ тхиль шыхъалэр зыныбжь икъугъехэм ятыгъэнир, къагъешлагъэм елъытыгъэу ар афызэблэхъугъэнир, іэкъыб кэралхэм къарыкыгъэхэу, Урысые гражданствэ зимылээзу. Мыеекуапэ дэсхэм, къэралыгъом исынхэу фитыныгъэ къязытырэ охътэ палъэу къафагъэнэфагъэр зэрагъэцаклэрэм алтыгъэнхэр, УФ-м ицыфхэр, ахэр зыщипсэухэрэ адресхэр тхыгъэнхэр — мыхэр отделым зэшүихырэ тофшэнных.

Мыщ фэдэ пшъэрильхэр зэзыхъэрэ къулукъум урипащэу тоф пшэнирэ псынкэл. Шылпкъэ, Фатимэ нэмькі сэнэхъат хихыгъагъэр. Джэджэхъэблэ гурьт

(Икъух я З-рэ нэклуб. ит.)

Шырытэу, шэныштоу иофшэгъухэм аш пэщэнитгъэр адьизэрхъэ, аш пае къэмьинэу, бзыльфыгъэ куачлэм къыхын плюу умышлэу, нахыбэу лутыр бзыльфыгъ, къулукъум иофшэн щылакъэ имылэу, япшэдэкъыжь зэрэиниyr зэхашыкъе мэлажъэх.

«Цыфэу къытихылэхэрэр зэфэшхъяфх, — elo Фатимэ. — Тызфэгъэзагъэм елъытыгъэу, шыхъаджи ифэло-фашэ зэшүүхэ. Пстэуми апэ изгъэшьырэр хабзэм къытитырэ амалхэмкэ цыфхэм тадэлэжъэныр, къытэуалэхэрэр дгээрээнхэр ары».

Бзыльфыгъэхэм къафэгушIуагь

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгь.

Республикэм пае бзыльфыгъэхэм бэ зэрашлэрэр, анахьэу къэлэцыкъухэм япункын ныхэр зэрэзьшхамысыжхэрэр республикэм ипащэ испальэ щыхигъэунэфыкыгь.

«Ным, къэлэцыкъухэм, унашын ыпилэгьу ягъэгъотыгъэнэйр къэралыгьо политикэм изынтынкын шхъялахэм ащиш.

Адыгейм ис унагьо пэпчъ щылэц-псэукэ дэгүү илэнимкэ, ныхэм ыпилэгьу ягъэгъотыгъэнимкэ юфэу тшлэрэр нахь дгэлэшын фаеу аш къешы», — къыуагь Кумпыл Мурат.

Адыгэ Республиком и Лышхэе зэлукэм къызэрэшчи-гъэшчи-гъэмкэ, бзыльфыгъэхэм социальнэ лъэнинкын, къэ-

ралыгьом игъэорышэнкы, предпринимательствэнкы, общественнэ, творческэ, научнэ щылэнгъэмкы, нэмийн лъэнинкъохэмкы гъехэгъэшхэр ащаших.

«Медицинэм щылэжьэрэ бзыльфыгъэхэм алэрэ чээзыу гүшүэ фабэхэр непэ алээгъохы сийлигьу. Тивраххэу, медсестрхэу, медицинэ учреждениехэм ястуденткхэу коронавирусыр кызээутэлгъэхэм къадеколхэрэм, цыифхэм ящылэнгъэ къээзигъэнхэрэм тхашуу-гээпсэу ясэю. Социальнэ лъэнинкын щылэжьэрэ бзыльфыгъэхэм, тиволонтерхэмэ джащ фэдэу тэшэу сафэрэз», — къыуагь республикэм и Лышхэе.

Кумпыл Мурат къэлэгъа-

джэу юф зышлэрэ бзыльфыгъэхеми гүшүэ фабэхэр апигохыгь. Коронавирусыр ыпкъ къикыкыкэ шэпхъялхэм зыщатехъэгэ лъэхъаным къэлэгъаджэхэм юфэу ашлэрэм хэхуагьми, яюф хэшькылышкорэ гутиныгъэрэ зэрэфырьиэм къыхэкүэу еджэным зэпыуго фэхуугь.

«Урысыем и Президентэу Владимир Путиным зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, бзыльфыгъэхэм непэ пшээрлынхохэм язашлохын ялахыши хашьхээ, сабынбэ зэрыс унагьохэм ыпилэгьу ягъэгъотыгъэним, ныбжыкъэхэм япүн ялхыгьэ проектхэм ягъэцкэн чанэу хэлажьэх. Шьюлофшэн хуулхээу лыжкугъэктэнэу, Владимир Путиным кыгъэнэфэгээ пшээ-

рыльхэм ягъэцкэн чанэу шүкъыхэлжээнэу тышущэгүгь. Юфэу шүшлэрэм Адыгэ-имкэ мэхъянэшко ил. Республиком ис бзыльфыгъэхэм амалэу ялхэм зыкъызэуягъэхэгээнэ талэкитишылткээу таалэжьэшт», — къыуагь Кумпыл Мурат.

Зэлукэм икэух республикэм ихэхоныгь ялахыши зэрэхашьхэрэм фэш Адыгейм и Лышхэе джыри зэ бзыльфыгъэхэм тхашуу-гээпсэу къаруагь, псауныгь пытэ, щылэц-псэукэ дэгүү, насып ялэнэу къафэлэуагь.

Зэлукэм ужым республикэм искусствэмкэ иартистхэмрэ итвическэ коллективхэмрэ къагъэхазырыгь мэфэк концертэр къатыгь.

Проектыр зэрагъэцакIэрэм тегущыIагъэх

Урысые Федерацием шольыр хэхъоныгъэмкэ и Правительственэ комиссие ипрезидиум изэхэсигь тэгэуасэ щылагь. Видеоселектор шыкын тетэу зэхащэгэ юфхъабзэр зерищагь УФ-м и Премьер-министрэ игуадзэу Марат Хуснуллиным.

Аш хэлэжьагьэх министрствэхэм, федеральнэ къулыкъухэм ыкын ведомствэхэм, шольырхэм япащхэр. Адыгейр къэзгэлэгъяуагьреспубликэм и Лышхэе Кумпыл Мурат.

Лъэпкъ проектхэр ыкын къэрэлээ программэхэр чыпэхэм зерашацакIэрэм М. Хуснуллиныр къытегущыиээ бюджет ахьщэр зэрагъэфедэрэм шьо-

лъырхэм япащхэр льыпплэнхэм мэхъянэшко зэрилэх хильэунэфыкыгь. Мы ильэсэымкэ агзенэфэгэ юфхъабзэрэхэр зэлкэгъэцкэлхэм анахь анаэ тэргэтийнэу къаруагь. Джащ фэдэу псеуплэхэр нахь пынкын шыгъэнхэм, инфраструктурээр зэтгээпсихъэгъэним фэорышиэрэ программэ «Стимул» зыфилорэм, нэмийнхэм къады-

хэлъытэгэ юфхъабзэрэхэр чыпэхэм зэрифшэшүаашэу ашагьэцкэнхэ зэрэфаем къээрэу-гъоинхэм анаэ тырагригэдэг.

Аш нэмийнкын зэтэргээпсихъащт объектхэм якъыхэхын фытегээпсихъэгъэ мэкъэтэйн шольырхэр чанэу хэлэжхэм мэхъянэшко зэрилэх УФ-м ивице-премьер къыхигъэшыгь. Ар

Урысыем псеуплэшынхэмкэ и Министрствэ ихэушхъэфыкынъэ сайтэу <http://1.gorodsreda.ru> зыфилорэм жынонгъуакиэм и 26-м щегэжьагьэу и 30-м нэс щыклошт.

Лъэпкъ проектэу «Псэуплэхыкы къэлэ щылакэр» зыфилорэр республикэм щыгъэцкэнхэ эзэрхурэм къытегущыиагь Адыгейм и Лышхэе Кумпыл Мурат. Аш къызэрэхигъэ-щыгъэмкэ, блэкыгьэ ильэсэим шольырхэм псеуплэ квадратнэ метрэ мин 258-рэ щатыгь, мы ильэсэымкэ гухэлэу щылэц-псэуплэхэм яшынкын шольырхэр чанэу хэлэжхэм мэхъянэшко зэрилэх УФ-м ивице-премьер къыхигъэшыгь. Ара-

тыгь. Адыгейм социальнэ-экономикэ хэхъоныгь ышынхэмкэ унэе программэм игъэцкэн къыдыхэлжэгъэу сабынбэ зэрыс унагьохэм къаратыгь чыгу ялах мин 1,8-рэ фэдизмэ инфраструктурэр ашагъэпсийнхэмкэ проектнэ-сметнэ документациер ашэхъязырыгь.

Псэуплэхэм яшынкын, лъэпкъ проектэу «Щынэгъончээ ыкын шэлхэшүхэм адиштэрэ автомобиль гъогухэр», федеральнэ проектэу «Псы къабз» зыфилорэр ягъэцкэнхэхэ республикэм гъэхэгъэшүхэр зэрилэхэр Марат Хуснуллиным къыхигъэшыгь.

Адыгэ Республиком и Лышхэе ипресс-къулыкъ

МинистракIэ агъэнэфагь

Адыгейм и Лышхэе
Кумпыл Мурат Адыгэ
Республикэм финансхэмкэ
иминистрэ зэрагъэнаф-
рэм ехылэгъэ Указым
тыгъуасэ къэлхэжьыгь.

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыецкыапэ» финансхэмкэ игъэорышланлэ пэшэнгыгь дызезьхъэгъэ Виктор Орловыр ары а Ынатэй ыагъэхъягъэр. Аш ыпэккэ Адыгэ Республиком финансхэмкэ иминистрэ Ынатэй ильэссыбэрэ зезыхъягъэр Долэ Долэтбай.

Хэбзэгъэуцугьэм зэрэг-гъэнэфагьэм тетэу Адыгейм финансхэмкэ иминистрэ Ынатэй ыагъэхъягъэр АР-м и Премьер-министрэ ары. Геннадий Митрофановыр Кумпыл Мурат Виктор Орловыр икан-дидатурэ къызэрэдьригъэштагъэмкэ зэрэфэрэзэр, министракIэм иоф хэшькылышко зэрэфырилэр, УФ-м финансхэм-

кэ и Министрствэ тестхэр аш зэрэшырагькүгьэр къытегущыагь.

Адыгейм и Лышхэе республикэм финансхэмкэ иминистракIэ тэгэуасэ зылакэ, пэшэнгыгь зыдзыэрэхъащт Министрствэм пшээрэльтэй илэхэм ашигъэзьозагь. АР-м и Правительствэ финансхэмкэ иофшэн мэхъянэшко зэрилэх, цыифхэм ящылэц-псэукэ зыкъегъээтыгъэнхэмкэ республикэм пшээрэльтэй илэхэр гъэцкэлгээ зэрэхъуцхэр аш бэккэ зэрэлтыгъэр Кумпыл Мурат къыхигъэшыгь.

«Урысыем и Президентэу Владимир Путинымрэ УФ-м и Правительствэр ялэпилэгьу ренэу зыхээтэшлэ. Федеральнэ, республикэ бюджетхэм ямьлыкь стратегическэ пшээрэльтэй илэхэр гъэцкэлгээ зыкъегъээтыгъэнхэмкэ иофшэн мэхъянэшко зэрилэх УФ-м ивице-премьер къыхигъэшыгь. Цыхъэ къызэрэфишыгъэм пае Адыгейм и Лышхэе зэ-

финанс дисциплинэм игъэ-птигэнкэ, бюджет планированиемкэ, Адыгэ Республиком ибюджетхэр зэдиштэнхэмкэ, Адыгейм ибюджет ехж ифедхэм зыкъягъээтыгъэнхэмкэ юфэу ашлэрэм зэрагъэлэшэн фаер Адыгейм и Лышхэе къыхигъэшыгь.

«Адыгэ Республиком финансхэмкэ и Министрствэ АР-м экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкэ и Министрствэ юфэу дишлэрэр ыгъэлэшэн, бюджетхэм нахьыбэу хахь ялэним пае Министрствитлуми экономикэм ренэу анаэ тэргэтийн фа. Ахэм юф зэрээдашлэрэм шулагьэу къытегуэр лъэпкъ проектхэр, къэралыгьо программэхэр, Адыгэ Республиком социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэмрэ зэришьшт унэе программэр зэрагъэцакIэрэм къахэшын фае», — хигъэунэфыкыгь Кумпыл Мурат.

Цыхъэ къызэрэфишыгъэм пае Адыгейм и Лышхэе зэ-

рэфэрэзэр, Кумпыл Мурат къыгъэнэфэгъэ пшээрэльхэм язашлохын фежээнэу зэрэхъа-зырэв Виктор Орловыр къыхигъэшыгь.

Орлов Виктор Николай ыкыр Мыецкыапэ районымкэ поселкэу Тульскэм 1977-рэ ильэсэим тэгээзээзэм и 24-м къыщыхуугь, «финансхэмрэ кредитынрэкэ экономист», «промышленнэ, граждан псеуплэшынхэмкэ инженер» зыфилорэр сэнэхъатхэр Мыецкыапэ къэралыгьо технологическэ университетын ыээ къыщиргъэхъаагь.

Адыгэ Республиком и Лышхэе ипресс-къулыкъ

Гъэтхапэм и 21-м нэс

Ильэс 65-рэ ыкын нахьыбэ зынбжьхэм, уз хэужьынхьаагь зиэхэм юф зыщашишт уахьтэр мы ильэсэим игъэтхээ мазэ и 21-м нэсэу афызэклахьагь.

Мыш фэгъэхыгьэ гъэтэрэзьжынхэр АР-м и Лышхэе инаушьоу «Гъэлэшьшыгь шыкылэм тэхъэгъэнэр» зыфилору 2020-рэ ильэсэим игъэтхээ мазэ и 18-м къыдэкыгъагьэу N 27-рэ зытэйм фашыгъэх. Кумпыл Мурат къэтхэжьыгь.

Къэралыгъо къулыкъум фэшьыпкъ

(Икэух.)

еджаплэр къызеухым, Адыгэ къэралыгъо къэлэеъджэ институтын Иекыб къэралыгъуа бзэхэмкэ ифакултет чэхъэгъаг. Институтын университет хъужыгъэу, французыбзэмрэ нэмцыбзэмрэ якъэлэеъаджэу юф ышэнэу фитыныгъе къезытырэ дипломын Фатимэ къышигъашыпкъэжыг. Иапэрэ сэнхъякъе Джэдхэхэблэ гурит еджаплэм, Адыгэ къэралыгъо университетын юф ашишэнэу иғо ифагъ. Адыгэ Республика м хэгъэгу клоц юфхэмкэ и Министерствэ ипаспорт-визовэ къулыку ипащщыгъэу Лымыщэкъо Рэмэзан Фатимэ мыш юф щишэнэу къыригъэблагы, икъэлэеъджэ сэнхъята зэблихъунэу хъугъэ. Аттестациер зеклум, 2002-рэ ильэсийн шеъжъагъэу инспектору юф ышлагъ, нэужым, 2005-рэ ильэсийн кощын юфхэмкэ къулыкувр хэхъэгъэу зэхшагъэ хъугъэ. Урысые Федерацием и Президент инашьокъе бэдээгъум и 19-м 2016-рэ ильэсийн кощын юфхэмкэ отделыр УФ-м хэгъэгу клоц юфхэмкэ и Министерствэ хэуцо. Аш щегъэжъагъэу Мыекъуапэ иотдел ипащэу Бэгъ Фатимэ юф ышэнэу регъажъэ. Исенхъята ельытыгъэу ашьэрэ юридическе гъесэнгъэр 2017-рэ ильэсийн зэригъэгъотыжыгъ. Зэклэмки къулыкум зыхэтрэ ильэс 18-м къехъугъ. Фатимэ иофишэн пшэдэкъижеу къытирильхъэрэм ифэмэ-бжымэ игушыла-кэ къыхэць.

— Нэбгырэ 15-у отделын щилажъэрэм ашыщэу 13-р

бзылъфыгъэх, къэлэ ныбжын-кэу тлу къытхэт. Отделын ио-фышэнхэр зыфэгъэзагъэхэр агъэцкэйнэм, цыфхэр агъэрэзэнэм пылъых. Иекыб къэралмэ къарыкъихэрэ ыкыи ахэр къезыгъэблэгъэхэрэ тицыфхэу хабзэр зыукъохэрэми тяуалэ, фитыныгъе зимиыэу, зиохъята пальэ икъыгъэу къэралыгъом, тэ къэдгээгъунэрэ къалзу Мыекъуапэ, исхэм е аш фэгъэхыгъе тхиль нэпцихэр къэзгъэлъагъохэрэм якъихэгъэшын, хабзэм диштэу тадэзеконьир, япшэдэкъижехэр ядгъэшэжын-ыр тицшэриль шхъяаэх — ахэр лъэныкъо мысынкэу тиофишэн хэтхэм ашыщых.

ТЭУ 3.: Пандемием сүдэуцтэу юф шъушигъа?

БЭГЬ Ф.: Пандемием къулыкум иофишэн зэхъокыныгъэхэр къыхильхъагъэх нахь мышэми, тыкъызытеуцаугъэп. Санитарнэ-эпидемиологическэ шапхъэхэр дгъэцакъэхээзэ тэлажъэ. Кощын юфхэмкэ хэбзэуцугъэхэр Иекыб къэралмэ къарыкъирэ цыфхэу Мыекъуапэ къыдахъэхэрэм е псэуплэкъэхэзэхэрэм зэрагъэцакъэхэрэм тынаэ атетэгъэты, нэпцишыкъэм тетэу зязыгъэхъяэрэм, зипальэ икъыгъэу щыпсэу-хэрэм якъихэгъэшын къулыкум ишпшэриль шхъяаэу къенэжь.

2020-рэ ильэсийн Иекыб къэралыгъохэм яцыфхэу Мыекъуапэ нэбгырэ 9183-рэ къыдэхъагъ ыкыи зарагъэхъигъ. Ахэм ашыщэу республикэм икъэлэ шхъяаэ щеджэрэ сту-

дентхэр зэрэхъухэрэр 4786-рэ. Ахэр къыздикъирэ къэралыгъохэр — Мысыр, Афганистан, Йемен, Ирак, Ливан, Шам, Судан, Иорданиер, Туркменистан. Ялахыл-благъэхэм адэжж къекуагъэхэр нэбгырэ 757-рэ хъухэу дгъеунэфыгъэх, юф щызышэу ыкыи юфшланлэ лы-хъухэу къекуагъэхэм япчагъэ нэбгырэ 2351-рэ зэрэхъурэр. Нэбгыришымэ япэлэх уахъята афагъэкъиже, нэбгыритуурагъэкъиже, нэбгыриймэ къэралыгъом къиханхэу фитыныгъэ аратыгъэп.

ТЭУ 3.: Фатим, къулыкъо узишацэм ишишэ-рэлъхэр ин дэдэх. Ареттани убзыльфыгъэу бгъэцкъиэнир юф пын-къэлэеъджэ сэнхъятым укъыхэкъи-нишь мыш фэдэ къулыкъум укъыхэхъаныр сид-къыхэозгъэхъигъэр?

БЭГЬ Ф.: Къэлэеъджэ сэнхъятаир къыхэсхыгъ нахь мышэми, юристхэм, къулыкъу-шэхэм юфшэн сидигъоки сшыгъэшэгъоньир. Адигэ къэралыгъо университетын иори-дническэ факултет къесуухыжынэу хъувьэ. Сятаэ Хъуакло Сахьидэ Исмахыль ыкъор Хэгъэгу ззошхом хэлэжъагъ, ветераныгъ, орденэу «Красная звезда», бгъэхалхъэхэу «За отвагу», «За оборону Кавказа», «За взятие Берлина», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне» зыфи-юхэрэр къыфагъэшшошагъэх. Берлин нэсигъагъ, Быракъ Плынжыр Рейхстаг зыпальэм, аш иунэ дэлхээм адэжж адигэ къашъо къышшигъагъ. Зэо ужым Пшызэ мэкъумэм академиер къуухыжыгъагъ, Джэдхэхъяблэ дэт колхозэу «Октябрь» зыфилорэм иагроном шхъяаэ лэжъагъ. Ильэс 50 нахь къымыгъэшшагъэу иғонэмисэу идунай хъюжъагъ. Сэ ашыгъум ильсисиц ныэп снынбжыгъагъ. Сятаэ къесшэжырэп, ау къыкъэнэгъэ документхэм, тхылхэм, бгъэхалхъэхэм сахэснинэу сиклэсагъ. Аш фэгъэхыгъэу тянэ къытфиуатэштыгъэхэм исурэт тинэгү къыкъагъэуко, мыхъун пшэ зэрэмыхъущыр, хабзэм диштэу узэрэзеклон фаэр тицыкльгом щегъэхъагъэу тигурытигъэу. Сянаэ, Хъуакло Мариет Хъаджымосэ ыпхъур, «Дом быта» зыфалоштыгъэу Джэдхэхъяблэ дэтыгъээм ипэшагъ, нэбгыриллэу — зэшыпхушишыре зышире тицлугъ, тилэжыгъ, изакьюо сабыйхэмкэ тыхыытагъ, сэнхъята

дэгъухэр дгъотынным фэгүагъ. Ахэр зэкэе сицысэтехыпэу, унашьо зыщишыщт уахътэм япэлэгъуу къысфэхъущтгъэх. Сянаэ джыри тиупчээжъэгъу, пенсием щыл, ильэс 84-рэ юныбжъ. Тынаэ тетэгъэты. Сышпхъоу Теуцож Юлэ Джэдхэхъяблэ гурит еджаплэм пэублэ классхэмкэ икъэлэеъадж, ятлонэрэ шыпхъур, Хъуакло Ларисэ, Адигэ Республика м зэпахыра узхэмкэ иклиническэ сымэджэц юф щешэ, ислэнхъята — медсестра, сышнанхъяжъэу Хъуакло Асхад Адигэ къэралыгъо университетыр къуухыгъэу Красноярскэ краим щэлажъэ. Тиунагъокъе, зыны къыльфыгъэхэмкэ, тятэрэ тя-нэрэ тицысэтехыпэлжъэх.

Шыпкъ, шэныр, цыфгъэ-псыкъирэ унагъоузшаплугъэм къыздиохых. Узэралпугъэм, уяна игъэсэпэхъэдэ, уята ишысэтехыпэ лъялсэ пфэхъух. Арыхэзэ къулыкъум зылохъэм, Фатимэ юфшэнэм ыгукъи ыпсэ-къи зыритигъэу ар ыгъэцкэ-нэм зыкыыплыгъээр. Юфшэнэир ежж иунагъо ыгъэпсынэм перьохуу фэхъугъэп. Зыхэхъэгъэ Бэгъхэм яллакъо гурэо. Ишхъэгъусэу Бэгъ Ахьмэдрэ ежжиррэ сабыитту зэдаплугъ. Апхъу нахъижъэу Светланэ унагъо ихъагъ, ако нахъижъэу. Долэт гурит еджаплэм щеджэ. Унагъор Фатимэ иптилл.

Юф зыдишлэрэ иофишэгъу-хэм Бэгъ Фатимэ уасэ афешы. Сэнхъятаэ зэрылажъэрэм улчэжъэгъу Ѣыфэхъугъэхэу итхамета-жэхэм ыкыи джы ишшхъэ-тэххэм лъэшэу афэрэз. Аш фэдэу зыцэ къыриуагъэхэр: Урысые Федерацием хэгъэгу клоц юфхэмкэ и Министерст-

ТЭУ Замир.

Гүшхуагъэ зыхэль бзыльфыгъэ дах

Бзыльфыгъэхэм я Мафэ ипэгъоклэу щылэнныгъэм чылпэ гъэнэфагъэ щызыубытыгъэу, илофшлэн гъехъагъэхэр щызыышыгъэ анахь чанхэм, хъупхъэхэм ягугъу тшлэу хабзэ. Ахэм ащыщ непэ нэлүасэ шъузыфэтшымэ тшлонгъор.

— Сэсиооф нэмүк! горэм
сфызэшүүхынъир сыйдигъоки сугу
кьысфидагъэп, сэр-сэрэу зэклэ-
ри сшлагъэ, — elo Джамырээ
Азицэ.

Аш ишыләнүгээ гьогу зеригээ
псыгъэм, игъэхъягъэхэм уащы-
гуазэ зыхъукэ, а гупшысак!эр
идевизэү зэрэпсэурэр къыб-
гурэло. Щылэх бзыльфыгъэхэр
Тхъэм дэхагын, шъэбагын, іэдэб-
ныгын къахильхъагъэу, аш дакло-
уи гушхохэу, лъэшхэу, сыйд
фэдэрэ юфи къымыгъаштэхэу,
къинигьо горэ апе къикыгъэмий
къызхамыгъэшшэу, ашхъэ یэтг-
гъэу ар къызэвачэу. Джахэм
афэд Азиэ. Үнэгү узыклилтээкэ
ныбжым зыпари зэримынхъокыг-
гъэу дахэ, ыгу иль пстэур щылә-
нүгъэм къышыдэхьоу, аш пай-
ежь зыпари ымьшшэрэм фэл. Аү

Зэгэром шүурхынлагтаа адьгэ пшъэшъэжье космонавт хүчинийн хувьтассан? Азида нахынч

хұнным кіләхъопсәу? Азидә нәуа-
сә сыфемыхъуфекі сә сырғы-
хылып! Егъягъәп. Иңкілугъом
кыңыщуублагъәу космонавт хұн-
нәу ар фәягъ. Қынәу хәлтыры,
үипсауныгъәкі, уишәненгъәхәм-
кі, нәмықі лъэненкъуабәхәмкі
үзәрәфхъязырын фаери дәгъоу
кығурыштыгъәх, ау ошъогум
зыдептывеекі, нәмықі зыпарәми
егупшысәжынәу фәежъыщты-
гъәп.

Адыгэхэм зэралоу «о піорэр арәп Тхъэм ыіорэр ары нахъ». Азидә щылэнгъэм нәмыйк сенәхъят зыхихъаяр. Пхы непа

ар Адыгейм икіләе гъеджэ цәрьылохэм ашыц. Адыгэкъалэ иеджапәу N-у 2-м музыкәмкә ильәссыбә хъульеу щыргъаджәх. «Музыкәр предмет хъуна» зылонхәри щыләх. Азидә аш ищыләнгъэ рипхытъ ыккى икіләпәджа-клохэм, Ыпәләсәнгъэ зыхельи, зыпарәккى орәд къэлоным е инструмент горәм зыгу фыщымыльи, шу аригъельәзүн ылъекыгъ. Ежъ аш гухахьо хигъуатэрәр кәләпцыккүми алье гъэләссыжышьу.

Азиде Теуцожъ районным икъуаджэу псычілгэ хъугъэхэм ащищэу Шыхъанчэрьехъяблэ къыщыхъуль, ау ащ дэссыгъэ пстэумэ афэдэу яунагъо агъекощыгъэу Адыгэкъялэ щэпсэу. Джы зыщылажъэрэ еджаплэри ащ къыщиухыгъ. Космонавт хъуным инасып зэрэхэмьтир къызгурэлом, ІәпІэсныгъэ зыфырилэу, ыгуклэ къыпэблэгъэ музыкэм зыфигъэзагъ.

Гурыт еджаплэм члэсэму музикальн эджецэлэх клоощтыгь. Баянны мэжжамэхэр кырыгъэлон-хэу зигъасэштыгь Адыгэ республикэ музикальн училищым, джы колпедж, кыкчи аш иклээгъаджэу Пэнэшьу Раисэ клэлэцыкly илпэласэхэр кыыхихынхэу кызызэклом, Азидэ вокалым зэрэфхэзьырь аш кыльзэгъугь ыкчи пишьэшьэжьем баянышхорыгъэтылынышь аш феджэн фаеу ыльтыгь. Ежыри Мые-кьюапэ кыкыгъэ клэлээгъаджэм елауу музикальна училищым

күагъэ. Ар диплом плъыжкѣ къуухыгъ, етланѣ къалеу Астрахань икъералыгъо консерваторие иерхан шылтигъакъота.

зыщеджэгъэ иеджэпѣ гупсэ зийгээзжэгъигъ. 1992-рэ ильэсими къыщегъяжъа гъэу аш музыкэм шыфергъасэх.

иеджэн цылтүй вэлгогтай в.
— Аш сыйкөнэу зызысэгъэхъа-
зырым сяте кыздэклонену рихъу-
хагь. Сизакью хымэ къелэ
чыжьэм ситулгынену фэягъэп,
— къелуватэ Азидэ. — Сэ ар
сыдагьэп. «О укъыздаклоу си-
зычахъэктэ, ахъщэ сфергыгъеу
цыфхэм къацыхъушт» слүи къэз-
гъани сыйклагь.

— Училищым сыйкынчмыу-
цуу, нэүжум консерваторием,
институтым сыйзрашджахъэр-
лэшэу къэсшхъалэ, — ес-
Азидэ. — Культурэ хэльэу узэ-
рэгүүчийштими, сценэм утетымэ
зызэрэпшыштими, нэмийкыбэхэ-
ми тафагъесагь. Непэрэ кіэлэ-
еджаклохэм тоф адэшишнэмкээ

А уахтэм янэ илэхжыгтэй, ильгөнэмсэү ар дунаим ехижыгт, зэшьиххуущим ятэ закъо къафэнэгтэйг. Ехъ Азидэ зэкъэми анахыклагь, анахь агьяшшоцтыгт, ау щылэнхгээм къыгъянафхэрэм адиштэу ехъ-ехъирэу хэкъижынэу зигъэсэгтэйг.

Ази́де сценэм төтэү орэд кы́бынным зы уахьтэ горэм лъе-шэу фэягъ, ау ари хъугъэп. Ау ааш ыгу рильтээжээлдэу заджэрэ сэнэхъатыр чийдзыжыгъэп. Кіэллээгъэджэ юофшэнным зыфигъэзэн ылтээкъынным пае консерваторием ылж Адыгэ къэралыгъо Кіэллээгъэджэ институтым имузыкальнэ факультет чэхъажьи, ари дэгүү дэдэк'э къылахъажыгъ.

Джыры училищым чөэсизэ
Теуцожь районым игупчэу
Пэнэжкынкуае дэт гурит еджа-
плем lof щишэнэу хъугъягъэ.
Институтыр къызыеухыми аш-
тыгъэзжыхыгъ, ау ильэс заулэ
нахынбэрэ аш щымылэжъягъэу

горэм мэкъамэхэр къаригъэонуу
къыхээыхыгъэхэр, ордыншоо
зыйтыхэрэр, ытыхыгъеу ыкыл ар
къээзыжокыхэрэр къахэкыгъэх.
Зэхищэгъэ ордынго купэу «Нэ-
фын» зыфиорэр Дунэе он-
лайн-зэнэкъокуу джырэблагъэ
зэхащэгъагъэм хэлажбы я 2-рэ
шъушашкэлэ лауреат хъугъэ. Ари
зыгъэгушхохэрэм аащыц, кілэл-
егъаджэмки гъэхъэгъашы.

Хорэй еджаплэм щызэхища-
гъэм нэбгырэ 95-рэ фэдиз хэ-
тэүи мэхбуу, аш ипроцент 85-мэ
орэд къэлонымкэ Іспээснэгыгэ
зэрахэлтым рыгушхуу къыхегъэ-
щи. Ау а вокалым фэлазэхэм
ямызакъоу, пэчыжжэхэу, ау
шлонгъоныгэ зинэхэри хегъа-
хъэхшь заушэтыхынэу амал
ареты. Кілэлэджа��лоу еджэным
фэмышэгъэшхуу, урокхэм ачэ-
сыныр зимыкласэхэри урамым
зыпари амышлэу темытынхэм
пае, хорым къыхещэхшь, яухь-
та аш шаргэгъяакло

Азидэ кіләэгъеджэ һофшәнәү ығытқарылғанда, 1996-рә ыкли 2013-рә ильясхәм, «Ильесым икәләэгъадж» зыфиорә республика зәнәкъоюм теклоныгъэр қызындылығы, Адыгәкъали ащ фәдә һофтхъабзәү ышыззахағъэм аштыкъуағы, 1997-рә ильесым Урысые зәнәкъою «Ильесым икәләэгъадж» зыфиорәм ифинал ихъяъәхәм ашыш хыбъяғъә.

Джааш фэдэу кілээгъеджэ анах дэгүүхэр къызыщыхаарэ республике зэнэкъокъум щэгъогъогүрэ апэрэ чыпілэр шиубытыгъ. Егъеджэн тофшэнры профессионализмагъ хэллэу зэригъэцаклэрэм фэш «Лучшие люди России» зыфиорэ энциклипедием 2010-рэ ильясым ыцэ дагъэхьагъ. УФ-м народнэ просвещениемкэ и Отличник, АР-м народнэ гъэсэнгъэмкэ изаслуженэ тофши.

Азида Адыгэхъялэ икілэ-
егаджэхэм яметодобъединение,
клубэу «Ильясым икілэеъгадж»
зыфиорэм япац. А цэ дэдэр
зилэ Республике клубын икоор-
динационнэ Совет зызэхашагъэм
кыышгэеъжьаагьэу, ар ильяс 15
хүгузэ, хэт. Кілэеъгаджэхэм
яшіленыгъэ зыщыхагъахъорэ
гупчами лекциехэм къашеджэ.
А зэпстэумэ анэмыйкіу, интернет
нэкіубгъохэр кызыфиргэ-
федэхээзэ, музыкэмкі кілэеъ-
джэ ныбжыкіхэм иопыткі
алэгугаша.

Азидэ етлани спортыр шузылтэгъухэрэм ашыщ. Волейболым, теннисым, есынным ицыклюгъом кыышыублагъэу аптыль. Ари щылэнхыгъем лъэшэу къынзэрэшьшхыапэрэр къыкігъэтхыя. Гүшьїм пае, ильэситуукэ узэкіләбэжымэ кілэзегъаджэхэм физкультурэмкэ ухязырыныгъэу ялэр заупльэкдум, ГТО-м ишапхъэхэр зэкіери ығъэцакіхи, дышшэ бъгъехальхыэ къыхыыг. А уахътэм ащ ильэс 55-м ыныбжъ

Азиэд төлпъфэнзыкъохэу пшъашъэрэ шъаорэ ил, Даринэрэ Зуберрэ. Ахэм ильэс заулэ нахьыбэ амыныбжьэу ятэ игъонэмис хүргэу, изакью кыбытгэх. Ари игушуагьэ къыхыгъэхэм ашыц. Джы ахэм ильэс 23-рэ аныбжь хүргэе, еджагьэх,

Псаунгъэ пытэу илэу джыри бэрэ исабыйхэм ашъхьагь итынэу, ыгу иль пстэур щылэнтийн щыпхырищышунэу, илофш!эн гъэхъагъэхэр щишызыэ льигъеклотэнэу Азидэ тыгу къыцдедэу тыфэтьяло, бзыльфыгъэхэм я Мафэу къэблагъэрэмк!э тыфэгушло.

ШIур, гукIЭгъуныгъэр иIЭубытыпIЭх

Джыре дунаим псынкэу зызэрхъокы, тищыIакIэ нахь Iэрыфэгъу мэхъу. Ау анахь техническэ къэугупшысыгъэ инхэми цыиф зэфыщтыкIэхэр агъэпсынхэ афызэшлокIырэп. Цыфым игъэпсыкIэкIэ сидигъуи зэрэштыр — гущиIэгъу зыфэхъун, игупшисэхэр зэхэзышыкIын, зынаIэ кытетын ищыIагъэх.

Мы къэтчыгъэхэм анахьэу ащикиIэхэрэр зыныбжь хэкотагъэхэр архы. Мыш къегъэнафе социальнэ IофишIэм исэнэхьат мэхъаншхо зэрилэр. Мы лъенекъом Iоф щизышиIэрэм зэхэд имыIэу IэпыIэгъу зищыкIэгъэ цыифхэм ыгу афызэухыгъэ афыщытын фае. Джары зэрильтэрэц цыифхэм яфэло-фашиIэхэр афызыгъэцэкIээр Гупчэу Гъобэккуае дэтым ипащу агъэнэфагь. Ау аш къикIырэп тигшыIэгъу зы чыпIэ исэу Iоф ышIэу. Цыифхэм яфэло-фашиIэхэр зэрафагъэцакIэхэрэм ар лъеплэе, иIэпэIэсэнгъэкIэ иIофишIэгъухэм адэгуашэ. Тинахыжъхэр агъэрэзэнхэр, агъегушонхэр, ящыIагъэр арагъетыныр яшшэрийт шхъалэу зэрэштыр агурегъяло.

— СиофишIэн езгъажэ зэхъум ар зэрэмыпсынкIэр, кlyачэ зэрищыкIагъэр кызгурьоштыгъ, — къеуатэ МулиIэт. — Аш daklo, шэнышлоу, гукIэгъушIэу сизэрэштын фаер апэрэ чыпIэм згъеуцштыгъ. Сидигъуи нэжь-лужхэм сагуэрэо, ekolIэкIэ гъэнэфагъэ къафэсэгъоты. А зэпстэур кыз-дэзгъэхъуяа сплытэрэр сиепыIэгъу ящыIагъэр кызэрэсажэхэрэр ары.

Къуджэм дэсхэр зэкIэ зэрэшIэх нахь мышIеми, нэжь-лужхэм цыхъэ кызфябгъашыныр IешIэхэп. Игъорыгъоу лъыкIутээ, МулиIэт социальнэ Iофи-

шIакIэм ишшэфхэр кызIэкIигъэхъагъэх ыкIи ишшэрийтхэр чанэу зэригъэцакIээрэм ишшагъэкIэ цыифхэм ясоциальнэ фэло-фашиIэхэр афэзыгъэцэкIээр Гупчэу Гъобэккуае дэтым ипащу агъэнэфагь. Ау аш къикIырэп тигшыIэгъу зы чыпIэ исэу Iоф ышIэу. Цыифхэм яфэло-фашиIэхэр зэрафагъэцакIэхэрэм ар лъеплэе, иIэпэIэсэнгъэкIэ иIофишIэгъухэм адэгуашэ. Тинахыжъхэр агъэрэзэнхэр, агъегушонхэр, ящыIагъэр арагъетыныр яшшэрийт шхъалэу зэрэштыр агурегъяло.

— Мы уахтэм ехуулIэу гупчэм нэбгырэ 14 щелажье, — къеуатэ Уджыхуу МулиIэт. — Ахэм нэбгыри 104-мэ IэпыIэгъу арагъэгъоты. Нэбгырэ 16-р язакью къенагъех, 88-м яхылхэр яIэх, ау язакью мэпсэух, 21-мэ — сэхийтэгъэ яI. Пандемиим ыпкэ къикIыкIэ зыныбжь хэкотагъэхэр унэхэм арьсынхэ фае зэхъум, зэпытуимыIэу Iоф тшагъэ, тфэльэкы-штымкIэ ахэм агу кызэрэдэтищэштым тыпильтэгъ.

Анахь кызэрэрико мафэми афагъэцэкIээрэ IэпыIэгъум хэхъэх нэжь-лужхэм ящыIагъэ гъомылапхъэхэр игъом ягъэгъотыгъэнхэр, унэм, щагум якъеб-

загъэ лъыплэгъэнэры, коммуналынэ фэло-фашиIэхэм ауасэ атынымкIэ адэгъэнэры, Iэзэгъуцхэр къафэшфыгъэнхэр, нэмийкIхэри.

Шхъэзэкъоныгъэм нахь хылылIэ ѢIэп кысшошы. Аретани ныбжырэ зыхэкIуатэкIэ, цыифым зыфишIэжын ыльэкIырэм къышэцакIэшь нахь къин хэфэ. ГухэкI нахь мышIеми, ар нэбгырэ пэпчь къехуулIэн ыльэкIыц. Мы купым хаххэхэрэм пкэзоу, IэубытыпIэу дунаим ѢIэп хъурэр социальнэ IофишIэр ары. А сэнэхъатыр къихэзыхырэм цыифым илыуз зэхишыкIынэу зэрэштыр тигшыIэгъу къыхигъэшыгъ. Джа епллыкIэрэ зыдиыгъэу ильэс пчагъэхэм къакIоцI ѢIэхуу хэлэу иооф егъэцакIэ.

ИофишIэн закъор арэп цыифым ишшээнгъэ зэрэзэхэтээр. Уджыхуу МулиIэтрэ ишхъэгъу-сэу Юэрэ сабынц зэданпу. Джы пхъорэлъфитлумэ ямафэхэр къафэшфыгъ. МулиIэт бэмышIэу юбилей иIагъ, ау ѢIэхуу ильэс 50 хъугъэ. А гушуагъор ишхъыил гупсэхэм дагошыгъ. Гъатхэм имэфэкI дахэдкэ аштыфешу, псаунгъэрэ гушуагъорэ ѢIэхуу бэрэ ѢIэхэнэу тифэльяло.

IофишIэнным гухахъо хегъуватэ

МэфэкIэу гъэтхапэм и 8-м бзыльфыгъэхэу зиофишIэн гъэшIэгъонхэм, къинхэм ягугъу къэтшы хабзэ. Полицейскэ сэнэхъат мыпсынкIэр къихэзыхыгъэ ЖэнэлI Сусанэ нэIуасэ шъуфтшыщт.

Ар гъогурыкIоныр ѢIэнэгъончъэнымкIэ Адыгэим и Къэралыгъо автоинспекции пропагандэмкIэ иотдел инспектор, полицием имайор. Мы сэнэхъатыр къихэзыхырэ пстэури зы нэшан зээзыпхыхэрэр — сид фэдэрэ къинигъуи емьтэгъигъэе яофишIэн фэшьыпкъэнхэр, цыифхэм афэлэжъэнхэр.

Мы бзыльфыгъэ нэшIо-гушIом шуашэр ѢIэнэгъончъэнымкIэ Адыгэим и Къэралыгъо автоинспекции хэтэу пшIэхэнэп. Рэхьатэу, дахэу мэгүшыI. Цыиф куп зэфэшхъафхэм ар чанэу адэлажье. Гъогу фыкIоныгъэхэр нахь макIэ шыгъэнхэм фытгъэшьхъэгъэ яофишIэн къизэрэрико мыш ѢIэнэгъончъэнымкIэр.

ПропагандэмкIэн-инспекторэу Iоф зишиIэрэр бэшIагъэр нахь мышIэми, яофишIэгъуухэм акIырыпльзэ IэпэIэсэнгъэ къизIэкIи-гъэхъагъ. Адыг къэралыгъо университетын филологиекIэ ифакультет къиухи, ильэси 3-рэ къэлэгъаджэу Iоф ышIагъ. Ау сидигъуи ыгукIэ мы сэнэхъатыр зыдиыгъигъигъ.

Мы отделым сывышыIэр ильэси 5 хъугъэ, ау къулыкIур

— Апэ сыведжэгъэ къэлэгъэдже сэнэхъатыр зыщысуштынэу игъо сифагь, ау сищыIэнгъэ аш зэрэсмыпхыштыр къизгурьуяагь, — elo Сусанэ. — Сидигъуи шуашэр, хабзэр, дисциплинэр, обще-ственне яофишIэн щигъэфедэн ельэкIы. Сыда плом гъогурыкIоныр ѢIэнэгъончъэным фэло-

рышIэрэ пэшIорыгъэшь яофтхъэбээ зэфэшхъафхэр гъэсэнгъэм иучрежденихэм, къэлэцыкIу зыгъэлэсэфыгъэхэм, водителхэм ыкIи лъэркIохэм афызэхечэх. Щынэгъончъеу тигшыIэгъу зэрэшьзекIоцхэр яцыкIуом къицэгъэхъагъэу сабыхэм ябъэшIэн фаеу инспекторым ельэти.

Сусанэрэ ишхъэгъу-сэу Юэрэ сабынц зэданпу. Данэ Пшызэ къэралыгъо университетын иархитектурнэ факультет ѢIэдже. Айдэмыр Адыгэ Республике гимназиим ѢIэдже, я 9-рэ классын ис. ТигшыIэгъу ишшээнгъэкIэ непэ къыдэхъуяа рураз.

ЖэнэлI Сусанэ ѢIэнэгъончъэнымкIэ бзыльфыгъэ пстэуми гъэтхэ мэфэкIынкIэ тафэгушIо. Насынрэ, псаунгъэрэ, гушуагъорэ къябэкIыхэу ѢIэнхэу тафэльяло.

НэкIубгъор къэзэгъэхъазыгъэгъэр ишшынIэн Сусан.

Бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ ипэгъокIэу

Гъогум тетхэм афэгушIуагъэх

Хабзэ зэрэхүгъэу, ильэс къес гъэтхэ 1офтхабзэу «Цветы для автоледи» зыфиорэр республикэм и Къэралыгъо автоинспекторхэм зэхащэ.

Мыгъэ тибзыльфыгъэхэм афэгушонхэу тигъогухэм къатехъэгъэ инспекторхэм ягусагъ зэлъашIэр композиторэу, Адыгеим ыкIи Къэрэшэ-Шэрджэсым язаслуженнэ артистэу Лыбызыу Аслъан.

Къэблэгъэр мэфэкI мафэм ипэгъокIэу полицейскхэм ямызакью, композиторэр Лыбызыу Аслъани зэрафэгушIуагъэр бзыльфыгъэхэм ягуалэ хъугъэ. Гъогурлыкном ишапхъэхэр шоол имыIэу зерагъэцэкIэнхэ фаер мы мафэми агу къагъекъыжыгъ.

Машинэр зезыфэрэ бзыльфыгъэхэм ягъогу щынэгъончъенэу зэхэшаклохэр афельялохээзэ гъэтхэ къэгъагъэхэр аратыгъэх.

НыбжыкIэхэм япIун фЭорышIэ

Инспектор ныбжыкIэхэм яотрядхэр (ЮИД) зызэхаша-гъэр гъэтхапэм и 6-м ильэс 48-рэ мэхъу. Мы движением игъэпсын ыкIи республикэм хэхъоныгъэ щишиным зиахышу хэзыльхъагъэхэм, отрядхэм ахетыгъэхэм ыкIи джы ахэтхэм, педагогхэм сафэгушо!

Гъогурлыкном хэлэжээр ныбжыкIэ цыкIухэм яшыгъенгъэ ыкIи япсауныгъэ къизэтегъэнэгъеныр, тъогум щынэгъончъеу зэрэшьзекIощтхэ шыкIэр агурыгъэгъеныр, яцыкIухом къышгэгъяягуу гъогум тель культурэм фэлгүүтэнхэр — къэралыгъом ыкIи обществэм явшээрэл шъхваалэх. КIэлэцIухэм ыкIи йетахъохэр зыхэфэрэ хъугъэ-шлагъэхэр къэммыгъэхъуулжээр.

Адыгэ Республикаем игурут еджапIэхэм ЮИД отряди 146-рэ ашызэхэшагъ, ахэм ясатырхэм кIэлэцIыкly 2000-м ехъу ахэт, 1офтшэнэгъэр зыгъэ-орышIэрэр Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекции иккулыкъу. Сицихъэ тель тапэкI мы отрядхэр зэрэптиштхэм, гупшице чанхэр зэрэхпхырашыщхэм, ясатыр цыфыбэ къызэрэхашщтхэм.

Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекции движением ишыкIэгъэ йэпIэгъууриягъотынным фэхъазыр. ЯцыкIухом къышгэгъяя- гъэу щыгэнэгъэр къызэ- тегъэнэгъенмкэ пшь- дэкъижъеу ахыирэр загу- ридгъялолкэ, тапэкI къэ- клощт уахтэм хэбзэуко- ныгъэхэр зымышыхэрэ ныбжыкIэхэр тигъогухэм аттльэгъоштых.

АР-м хэгъэгү клоцI 1офтхэмкэ и Министер- ствэ гъогурлыкIонир щынэгъончъенмкэ и Къэралыгъо автоин- спекции Адыгеим- кэ и ГъэлорышIапIэ илашэу, полицием и полковнику Александр КУРПАС.

Къэгъагъэхэр аратыгъэх

Бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ ипэгъокIэу Мыеекуапэ, Адыгэкаалэ ыкIи Тэхьутэмийкье районым ашыгъэ- жэштхэм фитыныгъэ къязытыре тхыльхэм къэгъагъэхэр ягъусэхэу аратыжыгъэх.

«Цветы для автоле- ди» зыфиорэм мыр къы- дыхэлъытагь. Аш епхы- гъэу Мыеекуапэ щыкIо- гъэ 1офтхабзэм АР-м хэгъэгү клоцI 1офтхэмкэ и Министерствэ и Обще- ственнэ совет илIыкIоу Анатолий Коробовыр хэ- лэжагь.

Бзыльфыгъэхэр ушэ-

тынхэр дэгъоу зытыхи, зефэнимкэ фитыныгъэм итхьапэ къаызыхъынэу къэклэгъэхэм дахэу къа- зэрэпэгъокIыгъэхэр ягу- пэ хъугъэ. МРЭО-у N 1-м илашэу ГъукIэлI Теуцожь ахэм къафэгушуаиль, гъэ- тхэ къэгъагъэхэр, откры- кэхэр къаритыгъэх.

Бзыльфыгъэхэр гъогум

щысакъынхэу, шапхъэхэр шоол имыIэу агъэцэкIэн- хэу, гъогурлыкном хэлэ- жээрэ пстэуми льтэнэгъэ афаашынэу закыифа- гъэзагь.

Бзыльфыгъэхэр инспек- торхэм къафэрэзагъэх, гъогурлыкном ишапхъэ- хэр зерагъэцэкIещтхэр къауагь.

Мыеекуапэ щыкIошт мэфэкI 1офтхабзэхэр

Бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ ихэгъэунэфыкын къыдыхэлъытагьэу Адыгеим щыпсэухэрэм ыкIи къеблэгъэшт хъа- кIэхэм музыкальнэ марафонхэр, флешмобхэр, нэмыкI 1офтхабзэхэр афагъэхъазырыгъэх.

Мыеекуопэ къэлэ адми- нистрацием культурэмкэ и ГъэлорышIапIэ къызэри- тыгъэмкэ, мэфэкI 1офтхабзэхэр гъэтхапэм и 9-м нэс клощтх, корона- вирусум епхыгъэ гъунап- кэхэр къадыхэлъытэгъэ- щтых.

Гъэтхапэм и 3 — 8-м марафонэу «Ным иорэд» зыфиорэр щыгъэшт. МэфэкI концерт программэр къээгъэхъазырыштхэр кIэлэцIыкly ордэйло купхэу «Радуга», «Шпаргалка», «Звонница» зыфи- 1охэрэр, станциэу Ханс- скэм дэт культурэм и Ун.

Проектэу «Гъогу ар- тист» зыфиорэм къыдыхэлъытагьэу, гъэтхапэм и

зиэхэр хэлэжээнхэу амал яшт.

Дунэе 1офтхабзэу «Вам, любимые!» зыфиорэм къыдыхэлъытагьэу, Мыеекуапэ, Ханскэм ыкIи Гавердовскэм адэт культурэм иунэхэм мастер- классхэр, къэгъэлэгъонхэр ашыкIощтых. Усэхэр зикласхэри щызэрэуго- ѹйтых.

МэфэкI 1офтхабзэхэр гъэтхапэм и 9-м аухы- щтых. Творческэ купэу «Ошадэм» къыгъэхъазы- рыгъэ концерт програм- мэу «Для милых мам!» шууеплъын шуульэгъищт.

Нэклубгъор къэзэгъэхъазырыгъэр юшынэ Сусан.

Ным фэтхагъэх, фэусагъэх

Урыс классикхэм ямызакъоу, цыиф лъэпкъ зэфэшхъафхэм ятхаклохэр, усаклохэр, композиторхэр зынахь лъаплэ щымыІэ Ным фэусагъэх.

Пэрэнкъо Мурат, Яхъулэ Сэфэр, Жэнэ Кырымызэ, МэшбэшІэ Исхъакъ, Бэрэтерэ Хьамидэ, Къуекъо Налый, Къумпъл Къадырбэч, Коцбэе Пышмафэ, Нэхэе Рустъан ыкли джирэ уахътэм тилэхаклохэм яусэ сатыр ыкли гупшысэ тэччыгъэхэм Ныр ащаѓашуагъ.

«Синан» зыфиорэ усэ-ордээ Жэнэ Кырымызэрэ Тхъабысымэ Умарэрэ зэдаусыгъэр зэфэдэкэ Адыгейим имызакъоу, адыгэ дунаим щызэлъашлагъ, къышало, къыдашьох.

Типсихъо сыкІедэIукIымэ,
Умакъ ащ къыхэIукIы,
Чыгы бырабмэ япкIашъэ
О пцкIэ къысэIушъашъэ.
Синанэу синэнэ дах
Дунаер сфеогъэдах,
Насыпир о къисэптыгъ,
Дунаер къысфыхэпхыгъ.

Ным ишүульэгъу-гукIэгъу гүуненчъ, ащ илъфигъэхэр ыгощхэрэп, ыпсэ къуапэ къыхэкыгъэхэшь, щэлэфэ псэр

алуельхъэ. Тиадыгэ усаклохэри Ным шлоу фалоштымкэ зышхъасыжьыгъэхэп.

Тхаклоу, усаклоу ГъукIел Нурбий ипоэмэ «ГукъекIыжым сегъефабэ» зыфиорэр Ным фэклорэ псэльэ фаб, гупшысэ лъэш зэгъэкIугъ, нэрымыльэгъу ыданакэ Нымрэ ильфигъэхэмре сидигъу зэрэзэпхыгъэхэм итхыдэ зэгъэфагъ, укIедэлукIымэ, укъизхегъэшхъожьы.

ГукъекIыжым сегъефабэ
Тыгъэ бзыип скIышъо нэсмэ,
Пкыинэ-лынэр егъэIасэ.
Тян, о пIапэ къысэнсмэ,
Сыготутигъээр огъэIасэ.
Гъэтхэ огур зэIыхъагъэу
Бэр мэхъу оцхыр къецихъэу.
ГъешIэ гъогум сиgъепшигъэу,
Тян уадэжыы сикъекIожыы.
Сынпэблагъэмэ, пIэгушъо
СкIышъо гуапэу къегъэфабэ.

Сынпэччыжъэмэ, зэхасиIэу
ГукъекIыжым сегъефабэ.
Узым пстэури егъэгүIэ,
ГукIодыгъюр уегъэцыIэ.
Тян, зэхэсхмэ уигуущIэ,
МэкIодыжыы узэу сиIэр.
Тыгъэр убгъэ о къыщепсы,
НитIур жъуагъю огум Ѣцесы.
ПсынекIэчъэу уибыдзыцэ,
Тян, дунаим тыхэощэ.

Адыгэ тхаклохэр, усаклохэр, композиторхэр, журналистхэр, суретышихэр Ным и образ ильшэгъэ-льэпIагъэ къираотыкы, анахь гүшүэ фабэхэр, зафхэр, цыфильэпкъым ыпсэу, ыгуу алтытерэ Ным и образ тапашхъэ къираагъу. «Синан!» зыфиорэ гүшүэ закъор мэкээ Иэтгъекэ зэ къаули, ухэтми гучэ зэхэшэе блэрхэм узэлъаубытышт. Ныхэм сидигъоки тафжкугъесакъ, тафжкугъезаф!

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Адыгэ къэIуакIэхэр

Обложка – къышуу
Обломок – къутафэ
Облучок – кублашхъэ (тысыпл)
Обод – кущэрэхь лъэгү
Оборка, баҳрома – лудэ
Обрез (оружие) – зыку пыхыкыгъэ шхонч, шхонч паку

Обруч – ондырыхъу
Обух – тыку
Овин – бганэхэр зыщаѓэгъушырэ бгъагъ
Овчарня – мэлэш, чэт
Овчина – мэлышуу, хъурышъу
Оглобля – шызэкъокум икупэгъу лъэнкъу
Огнемет – мэшлодз
Огниво – ештэуаль

Ограда – шыхъагъэ
Одонье – лётачи
Окно – шъхъаныгъупчъ
Окоплица – хэгъуашхъ, лэгъо-благъу

Окопыш – пэлопкъ

Оконное стекло – пынджыр
Окучиник – шуанэ
Олифа – лэчдагъэ (каб.)

Олово – къэлай
Опилки – пхъэпхыаф
Орнамент – тхыпхъ
Оружейник – лэшеш!
Оселок – мыжъоупцэ
Осколки, обломки – къутаф
Основа – пкы, лъапсэ
Остов – пкы
Острога – пэгопч
Ось подводы – кульемыдж
Отверстие в матраце для люльки,

где проходит костяная трубочка
– күшъэпхан
Отвертка – джамбырыгъаз

Откос – чап
Открытая узкая веранда с подпорками – лъегуц
Отмычка – лункыбээкъэбэр зэрүү-ахырэ лэдэ-уад
Отрез – шлобзы (пхъэашэм щыщэу цуабзэм ыпэ ит гъучи гэчаныгъэу чыгур зыбзырэ)
Отруби – чэбэч, утхындзаф
Отходы – пыдзазфэхэр
Очески, пакля – лъэнтхъой

Хырыхыхъэхэр

Унашхъэм удэпльыемэ, зы шхъантэм зэшиблмэ ашхъэ зэдьителъ. (Шхъанхъэхэр).

Хырыхыхъэ нэтлабгъу, хъетыгъонэ нэкъипш. (Етэбай).

Чыпэ-чып, чыпэ-щэк!, къоджэ щэк! къысэтрэи осон. (Онджэкъ).

Щае ештэрап, ышшо мэцшыу. (Онджэкъ).

Ирэышэм үүршишэ ит. (Онджэкъым ит набгъор).

ГущыIэжъхэр

Дэрэ-бзэрэм уштыхъумэ, бзыхафым джанэ пфыхехы.

Етхъорэм уанэ тельхъ.

Зикэлапчъэ укыблээмышыжъырэм иунэ умыкъу.

Зэгургио күшъэ.

Мышшэм пклашхъэр зытефэм гъумыгъугъэ, етэгъоир зытефэм ылон ышшэжъыгъэп. Нахыжым жантээр ий.

Искусствэм ицЫифхэр

«Налмэсыр» зыгъэдахэрэмэ ашыщ

Искусствэр зыщагъэлъэпIэрэ адыгэ унагьом щапуугъэ Хъакъуй Анжеликэ дунаим щизэлъашIэ.

Адыгэ республикэ гимназиер къызеухым, гум къыхихыгъэ сэнхэхатыр ишыIеныгъэ щышхугъэ. Адыгеим и Къэралыгъо академическе къэшьокто ансамблэ «Налмэсым» хэтэу кон-

церхэм ахэлажьэу үублагь.

Къашьо пэпчь псэ къыпыбгъэ-кIэным мэхъанэ ритызэ, шыкIэ-шухэр къыгъотыщтыгъэх. Купышом ухэтэу къашьор къэшьы зыхъукэ, уакыхэмьшэу адебгъэштэн фае. Къешьо хэхыгъэр уизакьюр пчэгушом къыщыбгъэлъэгъонир искусстве лъагэм ишапхэе къыпкырэкы. Артистым еж-ежырэу цэ зыфешыкы.

Адыгэхэм япэсэрэ щылакIэ, тарихыям ихуугъэ-шIагъэхэм къахэхыгъэ къашьохэр Хъакъуй Анжеликэ шIогъешIэгъоных.

Къашьо «Тыргъетаор» Анжеликэ къышызэ, лъэпкь искусствэм ибаинигы къыгъэлъагъо-щтыгъ. ЗэлъашIэрэ суретыш-модельерэу Стлашь Юре апэу шуашшэр ыди, Тыргъетаор иобраз къызэтуухыгъ. Адыгеим инароднэ артистэу Къулэ Амэрбий къашьор ыгъеуцугь. Къашьоу «Тыргъетаор» А. Хъакъуюм инемыкI артистхэми дэгьюо къашьы.

Анжеликэ Тыргъетаор иобраз зэрэххэгъяа, инэплъэгъукIэ къыломэ шIоигъор, лъапэкIэ зэрэуцурэр, орэдышшоу жынчырэм дыригъаштээ хуугъэшIагъяа къашьом къыщызэуухын зэрилъэкырэр, залым къыщеплыхэрэм зэпхыныгъэу адьриIэ хуугъяа къашьом

къызэрэхэшырэр ольегъух.

«ЗэфакIом» нахыбэрэмкI икIещакIохэр Бэрзэдж Диан, Хъакъуй Анжелик, Къулэ Алый, Едьидж Гушуау. Адыгэ къашьор гукIэ къызэрэшырэм уеллызэ, зедегэштэнгъэу ахэлым гур пIэпхех.

— Адыгэ шуашшэм идэхагы, къашьом купкIэу илэри къэтегъэлъагъох, — къеуатэ Хъакъуй Анжеликэ. — Лъэпкь шэн-хабзэхэр къашьом щыпхырытэшх.

«Шуфэс къашьом», «Адыгэ уджхэм», нэмымкI къашьохэм Анжеликэ ахэлажьэ. Сэнхъатэу къыхихыгъэр шIукIэ къетэжкы. «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу, Адыгеим инароднэ артистэу Хъоджэ Аслан тыщигъэштээзагъ ансамблэр шIэхэу гъогу зэрэххэштэй.

«Налмэсыр» зызэхшагъэр мыгъэ ильэс 85-рэ мэхъу. Ансамблэм хэтэу Хъакъуй Анжеликэ Москва, Кремль, Олимпиада джэгунхэм, Тыргуум, Израиль, адыгэхэр зыщыпсэурэ ИкIыб хэгъэгүхэм, Урысыем ишшольхэрэм къашьшувагь. Юбилей концертхэм афэхьзайр. Бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ фэгъэхыгъэу артисткэ цэрилом тыфэгушо, «Налмэсыр» зыгъэдахэрэм ар ашыщ.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, ИкIыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адьриIэ зэпхы-
ныгъэхмкIэ ыкIи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шыэр:**
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчыагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифттыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкIегъэкложых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын ИофхэмкIэ, телевидение-хэмкIэ ыкIи зэлъы-ИссыкIэ амалхэмкIэ и Министерстве и Темир-Кавказ ЧыпIэ гъэоры-шапI, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутигъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчыагъэр
4472
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 420

Хэутыннын узщы-
кIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщаутигъэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхьайэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьайэм
игуадзэр
Мэцлиэко
С. А.

ПишидэкIыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Пшъашъэхэмрэ щыЛЭныгъэмрэ

ЯзэгурыIоныгъэ льегъекIуатэх

Дзюдор, самбэр пшъашъэхэм ашIогъешIэгъон, язэгурыIоныгъэ спортышом щыльегъекIуатэх.

Къэлэбий Рузанэрэ Ульяна Ткаченкэмрэ спортымкIэ мастер хуугъэх. ХъакIэко Данэ дзюдом-кли самбэмки Къыблэм изэнэвхъуухэм апэрэ чыпIэхэр къашьдихыгъ. Анна Лодневам, Тулпэрэ Данэ тыжын ыкIи джэрэ медальхэр къахыгъэх. Мигу Милани Платыкью Зарини Къыблэм изэлукIэгъухэм хагъеунэфыкырэ чыпIэхэр къашафагъашошьа.

«Пшъашъэхэр еджэх, яэлэп-иэсэнгъэ спортым щыхагъа. Тренер зэфэшхъафхэр ялэх, — къитиуагь Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ испорт еджапIэу Кобл Якубэ ыцIэ зыхырэм ипащэу

Бастэ Сэлымэ. — ЕджапIэм ихэшьыпкыгъэ бзыльфыгъэ команда итренер шыхваалэр Мерэм Сайд. Зэгурлыныгъэ ахэлжьэу пшъашъэхэм бэнэпIэ алырэгъум зыщахасэ. Лъэпкь шэн-хабзэхэр щыЛЭныгъэм щызэрахъэх. Йоныгъо мазэм Урысыем дзюдомкIэ изэнэвхъуухэм апэрэ чыпIэхэр къашьом къыщызэуухын зэрилъэкырэр, залым къыщеплыхэрэм зэпхыныгъэу адьриIэ хуугъяа къашьом

Тыргуум зыщегъазыры

Кушъхэфэчье спортыр

Олимпиадэ джэгунхэмкIэ Урысыем ихэшьыпкыгъэ команда Елизавета Ошурковар аштагь.

Адыгэ Республикэм кушъхэфэчье спортымкIэ иеджапIэ Елизавета Ошурковам зыщегъасэ, республикэм изаслуженнэ тренерэу Алексей Войновыр ипащэу илэпэлэсэнгъэ хегъахь.

Е. Ошурковам Урысыем изэнэвхъуухэм дышьэр къышхыгъ, дунэе зэлукIэгъухэм хагъеунэфыкырэ чыпIэхэр къашьдихыгъ. «Мы мафэм Урысыем ихэшьыпкыгъэ команда хэтэу Тыргуум Елизаветэ щы!», — къитиуагь Адыгэ Республикэм кушъхэфэчье спортымкIэ и Федерацие ипащэу Анатолий Леплюк.

— Упльэкун зэлукIэгъухэм сахэлажьэ, — къыIопшыгъ Елизавета Ошурковам. — Дунэе зэнэвхъуухэм тиэштых.

Сурэтим итыр: Елизавета Ошуркова.

Нэклубъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛЬ Нурбый.

ЕджапIэм зыщызыгъасэхэрэр.